
*С.П.Балінченко,
кандидат філософських наук,
доцент кафедри документознавства,
філософії та філологічних дисциплін БДФЕУ*

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМІВ ТИСКУ І ПЕРЕКОНАННЯ В УМОВАХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Сучасна проблематика відповідальності, обов'язку і пов'язаних з ними маніпуляцій вийшла за межі теорії комунікації та соціальної філософії і набула нового значення в світлі змін картини світу і, відповідно, її носіїв у певному соціокультурному середовищі. Вибух диференційних і інтеграційних тенденцій унагальнює питання не тільки про конфлікти інтерпретацій ціннісних систем, а й про намагання реалізації інформаційно-орієнтованих соціальних практик, що кардинально змінюють моделі і алгоритми застосування мовної та світоглядної складових комунікації.

Метою статті є порівняння механізмів тиску і переконання, з огляду на їх комунікативний і стратегічний потенціали в умовах конфлікту.

Зрушення у ціннісних ієрархіях та комунікативних механізмах у соціокультурному просторі розглядаються у багатьох зарубіжних і вітчизняних дослідженнях. Зокрема, розуміння абстракцій А.Кожибського та мовних ігор Л.Вітгенштейна, відбитку універсального в самопізнанні за Ж.-П.Сартром, а також численні студії інакшості та тотальності за М.Бубером, Е.Левінасом, С.Лемом, Ю.Кристевою, А.Шюцем, Х.Арендт – становлять базу дослідження зазначеної проблематики. В контексті сучасних соціокультурних зрушень та викликів інформаційного суспільства надзвичайного значення набувають праці Р.Рорті, який уточнює питання іронії та солідарності в межах визначення і зміни словника, З.Баумана, Р.Дарендорфа, Е.Гіденса, Б.Вальденфельса та Ю.Габермаса, які визначають різні аспекти (комунікація, конфлікт, інакшість, контекст і спрямованість) розвитку сучасних суспільств в умовах специфічної інформаційної реальності і плинного світу. Вітчизняні дослідження сучасного інформаційного суспільства, з огляду на його аксіологічні і комунікативні трансформації, представлені в публікаціях В.Ляха, В.Пазенка, О.Соболь,

Я.Любивою, Г.Ковадло, В.Малахова, А.Єрмоленка та ін.

Втім, сучасний стан інформаційного простору та його конфліктогенні трансформації, зокрема такі, що дають можливість говорити про зрушення у словнику, картині світу і алгоритмі інтерпретації реальності, потребують осмислення фактичного і потенційного впливу цих трансформацій на комунікативні моделі і механізми опору маніпуляціям, застосовуваним для формування інформаційного простору замість аргументативних процедур.

Перш ніж розглядати зазначені трансформації, звернімося до понять відповідальності та обов'язку, які, власне, і визначають специфіку суперечності між суспільством логіки та суспільством риторики, а також між розумінням ролі факторів тиску і переконання у конфліктному просторі.

Вплив мови на Я-концепцію відбувається як у фактичному вимірі (надання значень явищам та об'єктам і вбудовування їх у контекст індивідуального мовлення, тобто – від контексту до значення), так і у міфологемному (від значення до контексту, коли останній штучно вибудовується на основі потенційної семантики і з певною метою, ширшою за перлокутивний ефект окремого висловлювання).

У першому випадку фактичний вимір не є тотожним об'єктивному системному значенню, в його основі – знання, що визначаються картиною світу (горизонтом бачення [6, 70]), а також спільнотою звичкою до значення, реалізованою в індивідуальному мовленні.

Стереотипи сприйняття контексту створюють інерційну систему кодування, пов'язуючи його з окремими значеннями і їх об'єднаннями в тексти. Інерція розкодування ціннісно-навантажених чи оціночних лексичних одиниць здатна служити маркером соціальної групи, вона свідчить про традиційність цієї системи цінностей і пов'язаних з нею соціальних практик. Наприклад, йдеться про розуміння обов'язку, норми, справедливості, значення яких «концентричними колами» розходяться від певного повідомлення чи судження, висловлених, наприклад, у засобах масової інформації, і які поступово розчиняються у безлічі суб'єктивних інтерпретацій контексту. При цьому зберігається пріоритет контексту, що забезпечує «основу» тлумачення, але вилучена з цього контексту абстракція не здатна виступати на кшталт універсальної. Фактичний вимір формування Я-концепції спирається на такий аналіз чи псевдоаналіз, в якому варіювання ігнорованої та засвоєної інформації

спричиняє велику кількість поведінкових моделей і соціальних практик, в основі яких лежать, начебто, ті самі поняття про цінності. Так, можна сказати, що адаптивний механізм розрізнення первинної і вторинної ілюзії (коли, наприклад, твердження за структурою контекстуально правильно розкодовується як прохання чи наказ) може не спрацювати. У ситуації інформаційного тиску, таким чином, ілюзія правильного розкодування спричиняє автозамикання особи на суперечливому контексті через пошук «достовірних» чи «надійних» пояснень і інтерпретацій і, як наслідок, самоманіпулювання, що виявляється в ігноруванні стресових чи суперечливих контекстів і заміні їх комфортними комунікативними шаблонами – поясненнями, незважаючи на їх фактичну суперечливість чи навіть логічну хибність.

У міфологічному вимірі «концентричні кола» розходяться не від інтерпретованих контекстів певного значення, а від таких інтерпретацій значення, які тяжіють до іншого рівня абстракції і отримують статус усталених і традиційних в певному соціокультурному просторі. Так, наприклад, відповідальність, фактично, за певним виміром, інтерпретується контекстуально за умовами, суб'єктами (монологічна чи діалогічна), метою та обмеженнями, які на неї впливають, – тобто за сукупністю фреймів носіїв соціокультурних кодів. У міфологічному вимірі відповідальність дістає можливість створювати контексти, а не вилучатись з них. Відповідальність за групу чи представника групи (мовної меншини, наприклад) може використовуватись в інформаційному просторі як маніпулятивний засіб, якщо зафіксоване ЗМІ значення «відповідальність як моральний обов'язок» розглядається самостійно, відірвано від нормативного контексту, який «вище за закон окремої держави», і використовується для спонукання до дій, незалежно від правового статусу останніх.

Міфологізація понять як фіксована інтерпретація, крім свого маніпулятивного потенціалу в досягненні перлокутивного ефекту, потрібного певній групі, є цікавою ще своєю іманентною конфліктогенністю і впливом на соціокультурну кодову систему. При цьому тлумачення значення може бути не просто неточним, а й протилежним. Так само, як у прикладі, наведеному у «Філософських дослідженнях» Л.Вітгенштейна, де, у 693.9 б, він припускає суперечливі інтерпретації зображення людини на схилі, яке можна розуміти як сходження цієї людини до верхівки схилу, а можна припустити

тлумачення цієї ситуації як протилежний рух гіпотетичного «марсіанина» – спуск з гори спиною вперед [5]. Не тільки різниця у досвіді і системі фреймів здатна призвести до такої розбіжності, а й інформаційний простір, в якому факти набувають нової «очевидності», незалежної від норми і досвіду, що впливає з мовного та позамовного значення [3, 82–83]. Зрештою, приймаючи такі «очевидності» за факти, носій соціокультурних кодів зазнає концептуальної світоглядної трансформації, адже засвоєне як очевидність знання включається до картини світу і потребує такого самого захисту, як і особистісний простір в цілому. Чи можна за таких умов припустити, що засвоєння інтерпретацій не як самих по собі, а як «фактів» спричиняє ланцюжок перетворень у системі «особистість – група – соціокультурний простір» і може призвести до непередбачуваних поведінкових реакцій і соціальних практик? Це питання відсилає нас до рівнів абстракції і їх конфліктного потенціалу. За А.Кожибським [2], фіксованість абстракції, відмова від визнання її принципової плюральності порушує проблему безпідставної універсалізації понять до міфологем. Саме така претензія на універсальність штучно вбудованих у контекст «очевидностей» і здатна активізувати й підтримувати інформаційний простір тотальності. Ю.Габермас, своєю чергою, відзначає «тоталізувальну силу» знання заднього плану, який «не слугуватиме базисом безсумнівності, якщо ми спроможні піддавати все абстрактному сумніву» [6, 72–73]. На противагу цій безсумнівній системі «очевидностей», «іронія» чи «цинічний розум» виступають як регулятори комунікативної цінності універсалізованих абстракцій.

Р.Рорті зазначає, що, на противагу «здоровому глузду», іронік здатен визнати, що його аргументи в актуальному словнику не працюють, його словник не є ближчим до реальності, що означає невпинний сумнів у «кінцевому словнику» [8, 53]. Це означає також розрив у ланцюжку «універсалізована очевидність – реальність», оскільки іронічна оцінка поняття, яке постулюється як універсальне, ставить під загрозу міфологізовану недоторканність останнього. Внаслідок цього індивідуальне надання значущості і розуміння того, що є важливим (у Рорті – це «ідеосинкразичний інвентарний перелік» [8, 23]), виходить за межі тоталізованої структури «правильних інтерпретацій» і є викликом для сформованих у такому інформаційному просторі абстракцій. В контексті сучасних інтерпретацій та на думку В.Пазенка, ці загальноабстрактні нормативи

включають весь конгломерат ціннісних понять і смислове значення норми, яке «виявляється в тому, що за її (норми – С.Б.) допомогою здійснюється координація суспільно необхідного та індивідуально-вибіркового інтересів» [10, 28–29].

Отже, поглинаючи з інформаційного простору «суспільно необхідні» очевидності, представлені як інший рівень абстракції – факти, особистість через реалізацію своїх «індивідуально-вибіркових інтересів» у дешифруванні повідомлень, контекстів і фреймів або залишається у межах оберненості, сумніву, індивідуального оцінювання запропонованої норми, або перетинає цю межу в бік несуперечливості та, за термінологією Ж.Бодріяра, «свого власного розгубленого споглядання [4, 13]». Аналізоване Ж.Бодріяром припущення Канетті щодо того, що з моменту припинення реальності історії людство опинилось би поза реальністю і «все, що відбулося б відтоді, більше не було б правдивим, та ми не могли б цього збагнути» [4, 13], також може бути ілюстрацією вищезазначеним міфологізованим універсальним моделям тлумачень, продиктованим системою. Індивідуальна нездатність збагнути неправдивість інформації є ширшою за довіру до окремого хибного факту, оскільки відкриває можливість до систематичного перетворення і інтерпретації міфологем, не співвіднесених з реальністю нічим, крім окремих маркерів та фреймів, які маскують подібну маніпуляцію реципієнтом.

Наприклад, щоб міфологізувати соціального актора в ЗМІ, достатньо забезпечити певну частотність маркера-тригера реакції у повідомленнях (це може бути, наприклад, ім'я лідера певної партії чи назва країни). Контекст повідомлення і достовірність викладених фактів поступаються загальному архаїчному дуалізму «чорного»-«білого» та «Свого»-«Чужого», що ставить реципієнта у ситуацію штучного вибору – інколи вибору між опціями, що не мають фактичної відповідності в реальності.

Утім, П.Слотердаєк зазначає, що відсторонений і неупереджений критичний опис потребує центру, що відкривав би перспективи для критики і якого бракує системі «між темницею і хаосом [9, 15]». Так формується сучасний цинізм (за Слотердаєком, – дифузний чи інтегрований цинізм [9, 33]), носій якого виконує зовнішні правила і реалізує запропоновані системою взірці, однак розуміє Ніщо у перспективі і є досить «еластичним», щоб сумніватись у діяльності, необхідній для виживання. Отже, зовнішнє сприйняття очевидностей,

постульованих системою в інформаційному просторі, для носія цинізму поєднується з тугою про те, що вся нинішня діяльність спрямована проти відомого кращого варіанту, іншої картини світу, яка спростовується засвоєнням запропонованих системою фреймів. П.Слотердайк вбачає в цьому якість кінчної іронії, яка протистоїть дійсності та «здійснює спротив у формі пристосування без спротиву» [9, 653], а через таке непогодження не виключає залученості особистості у процес підтримки дійсності, запропонованої часом і обставинами. Така кінчна іронія, на відміну від іронії у розумінні Р.Порті, не відмежується від трансформацій і творень соціокультурного простору, наприклад, через визнання того, що словник не завжди спрацьовує і точно відображає реальність. Виконання дій і водночас сумнів у їх доцільності, нормативній і моральній, ставить циніка у позицію критики, але й підтримки маніпуляцій з боку системи. Так, сумніваючись у запропонованих міфологемах і втілюючи та поширюючи їх у комунікації, цинік, на відміну від іроніка, лише більшою мірою визнає універсальність цих міфологем і їх владу над сферою особистісного ціннісного вибору.

Ця свобода від емоцій і примушує опускатися рівнем нижче під тиском «влади речей», що визначається П.Слотердайком як стан «знати, що є кращим, але робити, що є гіршим», або «просвічена хибна свідомість» [9, 34], що формує позицію свідомості щодо універсалізованих моделей, запропонованих тоталізованою системою.

Розрив міфологізованого виміру інформаційного простору, хоч би й тільки внутрішній, закономірно закладений у «катастрофільності» кінчної іронії, призводить до усвідомлення того, що прорив у майбутнє може означати кінець, а воля до катастрофи здатна маскуватися під офіційною серйозністю політики боротьби за мир [9, 210]. В цьому контексті, висловлювання занепокоєння різної міри та різного кшталту як катастрофічна мовна гра є прикладом кінчної іронії, коли бездіяльність позиціонована в якості боротьби із загрозами, тобто знання про краще (фактичну боротьбу) і туга за миром супроводжуються підігріванням ситуації через пасивне спостереження, що супроводжується супутніми мовними іграми: переконанням, санкціями та засудженням.

Подібна «патафізика» системи у процесі повільної катастрофи визначається Ж.Бодріаром за критерієм наявності/відсутності подій, наприклад, в ситуації озброєного конфлікту. У «Фатальних стратегіях»

він зазначає, що чиста і порожня залякуюча форма війни, де відсутні події, можлива лише за відсутності обмеженого «людського простору війни», де «зброя знову набуде своєї споживчої вартості і вартості ... обмінної: тоді знову можна буде обміняти війну. У своїй орбітальній та естетичній формах війна зробилася неможливим обміном, й ця орбітальність *нас береже*» (курсив мій – С.Б.) [4, 14]. У цьому твердженні можна побачити ознаки кінчної іронії і непогану ілюстрацію сумніву в засвоєній і підтримуваній моделі, а також тугу за кращою. Наприклад, стверджуючи, що «потрібно бажати подальшої ядерної війни та гонки озброєнь» у зазначеному вище контексті, Бодрійяр визначає суперечність як опір катастрофі смислу, що міститься у невідворотних подіях без наслідків, для яких «всі причини можуть бути байдуже виведені з будь-якої можливості вибору» [4, 16]. Невідворотність перебігу смислу накладає додаткову відповідальність і, з одного боку, відкриває ще одну можливість відновлення смислу, а з іншого – уможливорює інтерпретації, не зумовлені причинністю чи відповідальністю за множинні невизначені і тому перлокутивно відсутні наслідки.

Зазначені вище мовні ігри переконання, санкції та засудження тісно пов'язані з іронією, універсалізацією понять і цінностей, а також з конструктивним і деструктивним ігноруванням.

Уточнення тези Р.Рорті, що єдино важливим політичним розрізненням є використання або сили, або переконання [8, 59], може стосуватись станів, у яких подія без наслідків є гіперреальною, і не відбувається фактичної реалізації «обмінної» вартості зброї в обмеженому й уточненому дієвістю реальному просторі. Сукупність і пропорція зазначених механізмів в умовах конфлікту як події, а не порожньої екстатичної форми, реалізується залежно від здатності діячів до формування спільного словника цінностей та від процесів конструктивного відбору важливої інформації з потоку фактів сумнівної істинності та процесів деструктивного ігнорування тих суб'єктів та інформаційних структур, які не підтримують універсалізовану системою низку «очевидностей».

Звертаючись детальніше до переконання, зазначимо його вбудовану в семантику діалогічність, інтерес до Іншого і прагнення «назустріч», хоч би якою була мета. Переконання як комунікативний процес аргументації й комунікативної дії і переконання як стратегічне «місіонерське» анулювання цінності відмінного простору Іншого,

на перший погляд, значно відрізняються. Але, аналізуючи ствердження Е.Левінаса у «Тотальності і безконечному», можемо сказати, що навіть «відмова від тотальності шляхом війни не позбавляє відношення, адже в ході війни супротивники спрямовують себе назустріч один одному» [7, 224]. Отже, переконання, залежно від контексту і міри здійснюваного тиску, може виступати як прояв діалогічної відповідальності і як прояв насильства, тому що обидві сфери передбачають залучення Іншого до визначеної акторами системи відносин. Ігнорування відмінностей у цій ситуації взаємодії спричиняє іронічну ситуацію рортівської моделі, тому що це визначає відсутність претензії на ексклюзивний «кінцевий» словник когось з учасників. В свою чергу, деструктивне ігнорування схожих рис, аргументів і цінностей, за Слотердайком, можливе за умови кінчної іронії, за якої, в умовах дефіциту солідарності з актором, суперечність «просвіченої хибної свідомості» припускає переконання у взаємодії і сумнівів щодо істинності аргументів самого переконання, якими оперує цей учасник. Маніпулятивність переконання випливає з того, що пошук спільних цінностей в умовах конфлікту чи нав'язування власних – це претензія на приналежність одній тотальності, тимчасом як розпорошення цієї тотальності в ході протистояння породжує неспростовну множинність інформаційних і ціннісних просторів. За Е.Левінасом, «тотальність поглинає ту множинність, яку містить у собі мир. Тільки істоти, здатні до війни, можуть піднятися до стану миру» [7, 224]. Погоджуючись, що особистості в такому суперечливому просторі є антагоністичними і незалежними, але й взаємопов'язаними ситуацією (що стає безглуздом за відсутності цих «спрямованих назустріч» учасників), можна спробувати звести дуалістичну «діалогічну/монологічну» спрямованість переконання до умов використання абстракцій і ступеня їх міфологізованості. І сподіватись, що, коли динаміка використання абстракцій не дає можливості змішуватись фактам і універсалізованим припущенням, переконання почасти втрачає свою стратегічну маніпулятивність і, врешті-решт, може виступати дискурсивним компонентом комунікативної, а не стратегічної дії.

В свою чергу, санкції також можуть бути визначеними як певна мовна гра у комунікативній ситуації, незважаючи на їх політичну, економічну чи соціальну фактичність. Ю.Габермас, відносячи санкцію до стратегічної дії, зазначає: «Лише у граничному випадку

очевидної стратегічної дії нормативне домагання значущості скорочується до чистого домагання сили, яке спирається на випадковий, уже конвенціонально не врегульований і граматично не зчитуваний потенціал санкції. [...] Розчинення нормативного заднього плану симптоматично виказує себе у структурі «якщо... то» погрози, яка у стратегічній дії посідає місце передбачуваної в комунікативній дії відвертості або серйозності мовця. Суто стратегічно застосовані і позбавлені нормативного домагання значущості імперативи або погрози [...] залишаються паразитичними тією мірою, якою їхня зрозумілість запозичується за умов уживання нормативно забезпеченого іллокутивного акту» [6, 109]. Отже, нормативно уповноважені вимоги, що набувають форми тиску, визначають варіацію словника сили. Зважаючи на те, що санкції «посідають місце серйозності мовця», вони виступають різновидом комунікативної кінчної іронії, вказівкою на відсутність ілюзій щодо ситуації, яка супроводжується уявною стурбованістю як основою для застосування важелів впливу лише певною мірою, без втрати «позитивного обличчя» актора комунікації і припинення взаємодії.

Засудження як мовна гра стосується «негативного лица», коли перлокутивний сенс осуду, на відміну від стратегічної дії погрози, не тільки не має іллокутивної сили менасиву, а й провокує екстеріоризацію зсуву у відношеннях «Свій–Інший» до «Свій–Чужий». Засудження є комунікативною реакцією на загрозу і комунікативним протостаном, розвиток якого можливий як у напрямку до реалізації словника сили, так і в царині словника переконання. Втім, засудження одночасно залучає до конфлікту як учасника чи квазігрупи, що створює каузальний фон, через утвердження власної вразливості у ситуації стосовно засуджуваного актора. За умови, коли не відбувається процес, який Р. Дарендорф називає кристалізацією конфлікту [1] або зовнішнім проявом, і маніфестування конфлікту є невизначеним, потребує додаткових інтерпретацій і тому міфологізується учасниками, етап засудження затягується і стає основним. В цій ситуації невизначеного протостану конфлікту засоби словника сили і словника переконання контекстуально зміщуються, відкриваючи нове поле для інтерпретацій і ще більшою мірою виводячи конфлікт з гіперреальності можливості у непередбачувану реальність події.

Таким чином, розуміння обов'язку і, водночас, випадковості даного обов'язку в умовах конфлікту провокує виникнення змішаних

інтерпретації контексту в сукупності його фактичних і міфологізованих складових. Залежно від застосовуваних механізмів конструктивного і деструктивного ігнорування універсалізована тотальністю система «очевидностей» може бути критично аналізована, але засвоєна (з позиції кінчної іронії), коли правила екстатичної гіперреальності не переносяться діячем на реальність події. Інша модель іронії – відокремлення від словника, поняття якого не можуть бути реалізовані нормативно, відмова від міфологізованого інформаційного простору як від гіпотетичного маніпулятивного «кінцевого словника».

Можна дійти висновку про те, що словник сили у значенні застосовуваного у конфліктній ситуації тиску включає санкцію як нормативну спробу регулювання на межі стратегічної і комунікативної дії. В свою чергу, переконання, що також призводить до формування відповідного словника, може супроводжуватись конструктивним чи деструктивним ігноруванням відмінностей Іншого у прагненні переведення конфлікту із стану події в стан мовної гіперреальності. Окремо відзначимо протостан засудження, що може містити ознаки кінчної іронії і розвиватись у напрямку будь-якого із зазначених словників, залежно від ступеня засвоєності універсальних «очевидностей» тотальності як спільного словника чи відмови від нього.

Отже, в умовах зрушень між гіперреальністю чи конфліктною подією виникає ситуація перебудови картини світу дієвців під тиском інформаційного простору. І реакція останніх як на гіперреальні, так і на реальні ознаки ситуації формує нові потреби ігнорування і алгоритм засвоєння інформації і, як наслідок, – нові моделі самоідентифікації комунікативних акторів у спільному просторі актуалізованої тотальності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Dahrendorf R. Toward a Theory of Social Conflict / R.Dahrendorf // *The Journal of Conflict Resolution*. – Vol. 2. – No. 2. – P. 170-185. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.jstor.org/stable/172974>.
2. *Korzybski A. Science and Sanity* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.scribd.com/doc/8635819>.
3. *Lem S. Filozofia przypadku : Literatura w swietle empirii / S.Lem – Krakow : Wydawnictwo literackie, 1973. – 299 s.*
4. *Бодріяр Ж. Фатальні стратегії / Ж. Бодріяр : Пер. з франц. Л.Кононо-*

- вича.– Львів : Кальварія, 2010. – 192 с.
5. *Витгенштейн Л.* Философские исследования // Языки как образ мира. – М. : ООО «Издательство АСТ»; СПб : Terra Fantastica, 2003. – 568 с.
 6. *Габермас Ю.* Постметафізичне мислення / Ю.Габермас : Пер. з нім. В.Купліна. – Київ : Дух і Літера, 2011. – 280 с.
 7. *Левинас Э.* Избранное. Тотальность и Бесконечное / Э.Левинас. – М. : СПб. : Университетская книга, 2000. – 416 с.
 8. *Рорти Р.* Случайность, ирония и солидарность / Р.Рорти : Пер. с англ. И.В.Хестановой и Р.З.Хестанова. – М. : Русское феноменологическое общество, 1996. – 280 с.
 9. *Слотердайк П.* Критика цинического разума / П.Слотердайк : Пер. с нем. А.Перцева. – Екатеринбург : У-Фактория, М. : АСТ МОСКВА, 2009. – 800 с.
 10. Ціннісні орієнтації сучасного інформаційного суспільства / В.С.Пазенок, В.В.Лях, О.М.Соболь та ін. – К., 2013. – 406 с.

Балінченко С. Особливості реалізації механізмів тиску і переконання в умовах соціокультурних перетворень.

У статті запропоновано визначення шляхів формування і реалізації механізмів тиску і переконання в умовах міжсуспільної взаємодії, зокрема конфліктної, та пов'язаних з нею соціокультурних трансформацій. Комунікативний та стратегічний потенціали переконання, санкції та засудження проаналізовано в контексті перетворень і інтерпретацій фактичного і міфологемного інформаційних вимірів; також окреслено можливість переходу гіперреальності у подію під впливом спотворення абстракцій різного рівня.

Ключові слова: соціокультурна трансформація, подія, переконання, тиск, санкція, засудження

Балинченко С. Особенности реализации механизмов давления и убеждения в условиях социокультурных преобразований

В статье предложено определение путей формирования и реализации механизмов давления и убеждения в условиях взаимодействия, в частности конфликтного, между обществами, а также связанных с ними социокультурных трансформаций. Коммуникативный и стратегический потенциалы убеждения, санкции и осуждения проанализированы в контексте преобразований и интерпретаций фактического и мифологемного информационных измерений; также обозначена возможность перехода от гиперреальности к событию под воздействием искажения абстракций разного уровня.

Ключевые слова: социокультурная трансформация, событие, убеждение, давление, санкция, осуждение

S.Balinchenko. Peculiar Features of Pressure and Persuasion Mechanisms Realization under the Conditions of Social-Cultural Shift

In the article there are regarded the ways for pressure and persuasion mechanisms forming and realizing in the context of a social-cultural interaction, in particular, a conflict one, as well as in the situation of a social-cultural shift. Communicative and strategic potentials of persuasion, sanction and condemnation are analyzed through transformations and interpreting of factual and mythologemic informational dimensions. This has also led to outlining the possible interchange of hyperreality and an event under the influence caused by multi-level abstractions distortion. There is also comparison of ironic grounds for the distortions regarded through the difference between cynic irony as absence of illusions though being involved in the event, on one hand, and ironic refusal of abstract mythologized ideas acknowledgement, on the other hand.

Key words: social-cultural transformation, event, persuasion, pressure, sanction, condemnation